

Seizoenoverzicht lente 2016

Zonnig, aan de natte kant en thermisch normaal

Klaas Ybema, Harm Zijlstra

De afgelopen lente toonde geen extreme afwijkingen van normaal, maar dat wil niet zeggen dat er plaatselijk geen interessante uitschieters waren. Dat geldt zeker voor de neerslag: op de valreep produceerden buien hier en daar grote hoeveelheden. Gemiddeld was de lente echter maar weinig te nat en de vrij koude maart en april werden gecompenseerd door een warme meimaand, zodat de lente thermisch normaal uitpakte. Overigens betekent dat wel een graad meer dan vijftig jaar geleden! Alle maanden verliepen aan de zonnige kant. Onweer kwam wat vaker voor dan normaal en op 28 maart woedde de enige storm die de krant haalde.

Temperatuur

Met een landelijk gemiddelde van 9,3 °C was het thermisch gezien een normale lente. In het noorden van het land lag de temperatuur gemiddeld iets boven normaal, in het zuiden er net iets onder. Ook de waarden voor De Bilt zijn volkomen normaal met 13,9 voor het gemiddelde maximum, 9,5 voor het etmaalgemiddelde en 4,8 voor het gemiddelde minimum.

Afwijkingen resp. -0,1 / 0,0 / +0,1. Vorig jaar was de lente ietsje frisser, het jaar daarvoor een stuk warmer. Op 7 mei werd met 25,8 °C in De Bilt de hoogste temperatuur gemeten en op 1 maart daalde het kwik daar tot een laagste waarde van -5,4 °C. Tot het begin van de astronomische lente verliep maart aan de koude kant. Maxima haalden zelden de 10 graden en het kwam regelmatig tot lichte vorst.

De derde decade was zachter dan normaal met op de 26ste de eerste zachte lentedag met maxima tot ruim 15 graden in het zuidoosten. Het vrij zachte weer hield tot half april aan met op de 3e landelijk de eerste warme dag (De Bilt 20,4). De laatste aprildecade verliep daarentegen uitzonderlijk koud: het gemiddelde van 5,2 °C in Eelde was na 1950 nog nooit zo laag geweest. Het was daar 5 graden kouder dan normaal. Het maximum van de 26e (7,7) betekende voor De Bilt een datumrecord na 1900. In mei volgde een snelle thermische opmars en van 6 tot 13 mei was het zonnig en warm. Op de 7e werd het voor het eerst (en meteen vrijwel overal) zomers. Na de 13e

	maart	april	mei	lente	normaal
gem. temperatuur	5.4	8.7	14.5	9.5	9.5
Afwijking	-0.8	-0.5	+1.4	0.0	
max. 20+		1	13	14	13
max. 25+			5	5	4
max. < 0				0	0
min. < 0	13	1	1	15	12
min. <= -5	1			1	1

	> maximum (datum)		< minimum (datum)	
maart	15.9 (26)	Arcen / Woensdrecht	-7.2 (01)	Deelen
april	21.2 (03)	Arcen / Gilze-Rijen	-2.5 (20)	Deelen
mei	27.6 (7/8)	Hoek van Holland	-1.7 (01)	Berkhout
	< maximum (datum) * = 0-24 UTC		> minimum (datum) * = 0-24 UTC	
maart	2.3 (04)	Deelen *	7.7 (28)	Laaksum
april	5.8 (26)	Maastricht-vv *	12.7 (03)	Woensdrecht *
mei	10.7 (V)	De Kooy * / Hoogeveen *	17.0 (09)	Brielle

werd het tijdelijk een stuk kouder, maar de laatste decade zorgde weer voor een aantal zachte lentedagen. Dankzij de warme dagen in mei lag het warmtegetal gemiddeld vier punten boven normaal. De Bilt berekende 11,5 tegen 6,2 normaal. Vorst kwam aan de kust weinig voor, maar in het oosten van het land werden hier en daar ruim 20 vorstdagen geteld. De Bilt kwam tot 15 tegen 12 normaal. Matige vorst werd alleen gemeten op 1 maart. Het aantal warme dagen bedroeg in De Bilt 14 en dat is één meer dan normaal. Landelijk varieert dat aantal

van 6 op de Wadden tot 20 plaatselijk in het zuidoosten, een gebruikelijk beeld.

Alleen Terschelling en Laaksum bleven zonder zomerse dag; het duinstation Hoek van Holland noteerde er 6. De Bilt had met 5 zomerse dagen één meer dan normaal.

Wind

Het waaide gemiddeld wat minder dan normaal: de landgemiddelde windsnelheid kwam uit op 4,3 m/s

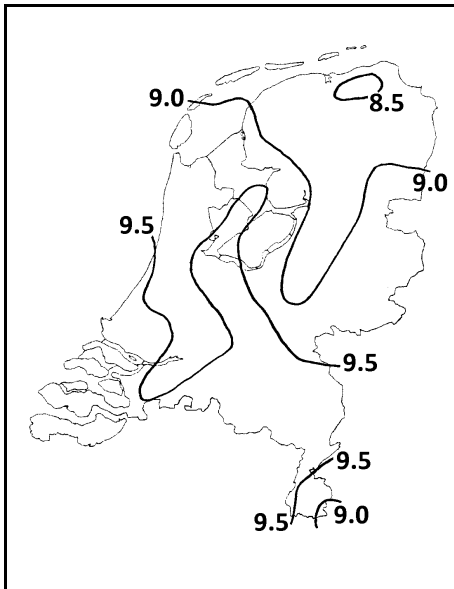

Fig. 1 Gemiddelde etmaaltemperatuur

Gemiddeld	9.3
Normaal	9.2
Arcen	9.9
Winsum	8.4

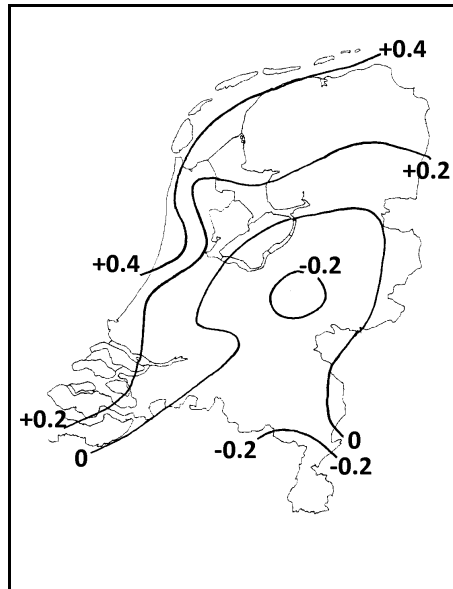

Fig. 2 Afwijking temperatuur

Gemiddeld	+0.1
Wijk aan Zee	+0.6
Maastricht-vv	-0.3

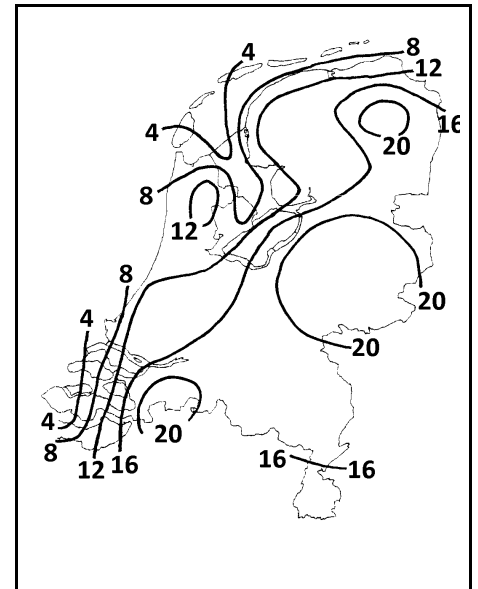

Fig. 3 Aantal vorstdagen

Gemiddeld	14
Normaal	12
Plaatselijk Veluwe	22
Vlissingen	0

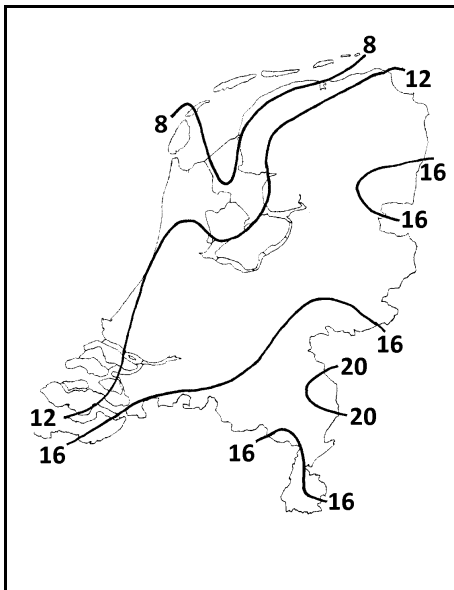

Fig. 4 Aantal dagen 20 graden

Gemiddeld	14
Normaal	12
Arcen	20
Hoorn-Terschelling	6

tegen 4,5 normaal. Dit cijfer varieerde van 7,2 m/s in Hoek van Holland tot 3,0 m/s in Heino. Ook De Kooy (5,0 tegen 5,7) en Vlissingen (5,9 tegen 6,0) haalden hun normaalwaarde niet. Stormen deed het dan ook maar zelden. Vlieland kwam maar op 8 dagen tot een hoogste uurgemiddelde van ≥ 7 Bf en Hoek van Holland

noteerde er 12. Alleen op tweede paasdag, 28 maart, werd aan de kust de stormgrens bereikt met uurgemiddelden van 22 m/s te Vlieland en IJmuiden en een hoogste uitschieter van 32 m/s te Hoorn, Terschelling.

In maart waaide het vaker dan normaal uit de richtingen noordwest tot noordoost en minder uit zuidwest, wat door april weer werd rechtgezet. In mei was de wind oostelijk tijdens de warme, zonnige periode en noordwest tot noordoost in de laatste week. Al met al resulteerde het in een gemiddelde luchtverplaatsing van 0,4 m/s uit wzw (normaal 0,9 m/s uit wzw).

Onweer en sneeuw

Onweer kwam in ons land voor op 33 dagen tegen 26 normaal. Het aantal onweersdagen liep uiteen van 3 plaatselijk in het noorden tot 12 op Schiphol. De Bilt kwam met 7 onweersdagen op normaal uit. April gaf een overschot, al bleef het verschijnsel meestal beperkt, terwijl mei achterbleef bij normaal, maar die maand leverde wel de topdag van het seizoen: 30 mei. Het onweerde toen bijna overal, behalve in Noord-Groningen, aan de Zeeuwse kust en in Zuid-Limburg. Die laatste regio had

drie dagen daarvoor zijn portie al gehad.

Vrijwel alle sneeuw viel in de eerste week van maart. De Bilt kwam op 7 sneeuwdagen uit (normaal 5) en de laatste, tevens enige in de grasmaand, viel op 26 april. Daarmee kwam een einde aan een kort sneeuwseizoen van 104 dagen, dat op 14 januari was begonnen. Slechts op enkele plaatsen kwam op 4 maart een (gebroken) sneeuwdek tot stand van 1 à 2 cm en op 26 april lag er tijdelijk 4 cm in het Drentse Beilen.

Tabel 3. Onweer (extremen)

		> aantal dagen
Maart	3	Eindhoven / Westdorpe
april	7	Diverse plaatsen
mei	5	Eil
lente	12	Schiphol

Tabel 4. Dagen onweer Nederland

maart	8	+2
april	16	+8
mei	9	-4
lente	33	+7

Zonneschijn en straling

In het hele land was een overschot aan zonneschijn, al bleef dat in Zuid-Limburg zeer beperkt. De zonnigste

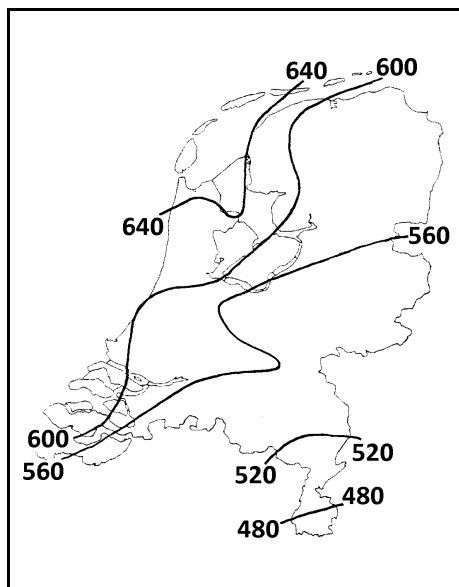

Fig. 5 Uren zon

Gemiddeld	574
Normaal	515
Hoorn-Terschelling	662
Maastricht-vv	480

regio was het noordwestelijk kustgebied. Met 652 uren zon in De Kooy kwam de lente daar zelfs op een 8e plaats terecht sinds 1909. Vijf jaar geleden was de lente daar voor het laatste zonniger; elders was dat vorig jaar nog het geval. De Bilt noteerde 554 uren zon tegen 502 uren normaal.

Tabel 5. Zonneschijn (extremen)

> aantal uren	
maart	175 Hoek van Holland
april	224 Hoorn-Terschelling
mei	270 Hoorn-Terschelling
< aantal uren	
maart	118 Maastricht-vv
april	158 Maastricht-vv
Mei	203 Maastricht-vv

Tabel 6. Zonneschijn De Bilt

aantal uren / zonloze dagen			
maart	143	(+22)	5 (-1)
april	195	(+21)	0 (-2)
mei	217	(+9)	1 (-1)
lente	554	(+52)	6 (-4)

Alle drie de maanden verliepen zonniger dan normaal, maar in maart en april ontbraken langdurige perioden met veel zon. Ook lange

sombere perioden waren er niet. Dat veranderde in mei. Met 110 tot 120 uren zon (n 60-70) was de eerste meidecade ronduit stralend. De laatste meidecade daarentegen verliep somber: Maastricht kwam niet verder dan 30 uren zon (n 73).

Het aantal zonloze dagen liep uiteen van 4 op veel plaatsen aan de kust tot 9 in Leeuwarden. De Bilt had er met 6 vier minder dan normaal. Er werden daar 20 dagen genoteerd met $\geq 80\%$ zon (normaal 12); dat was het hoogste aantal sinds 2011 (30) en goed voor een vijfde plaats na 1900. De Kooy en Stavoren telden 22 van zulke dagen en Maastricht bleef steken op 13.

De totale globale straling bedroeg in De Bilt 125,7 kJ/cm² tegen 118,3 normaal. Van 5 tot en met 8 mei werden in De Bilt dagelijks stralingsrecords gebroken.

Neerslag

Met gemiddeld over ons land 193 mm neerslag tegen 173 normaal, toch een betrekkelijk klein overschot, beleefden we de natste lente in tien jaar. In 2006 werd 205 mm berekend.

Tabel 7. Relatief natst / droogst

Oosterhout	NBr	+119
Philippine	Z	+117
Gietersbergen	NBr	+94
		•
		•
Steenwijksmoer	Dr	-33
Tubbergen	Ov	-38
Lichtenvoorde	Gel	-49

In De Bilt viel 184 mm en dat ligt iets boven normaal (171). In de lange reeks van Hoofddorp bereikte het seizoen sinds 1735 een 21e plaats met 198 mm (n 176). De verschillen binnen het land bleven vrij beperkt, al was het noord(west)en in het algemeen het droogste landsdeel en lagen de nattere plaatsen merendeels in het zuid(west)en van het land. Maart was een vrij normale maand; na een vrij nat begin volgde een droge tweede decade, waarna de laatste week weer neerslag gaf. April was een natte maand zonder veel aaneengesloten droge dagen en met een neerslagpiek rond de 26e. Mei verliep droog tot halverwege de maand (Vlieland 3, Tilburg 2 mm tot

de 19e), maar de derde decade verzette de bakens door enkele zware buien.

Tabel 8. Natste en droogste plaatsen

Oosterhout	NBr	298
Deelen	Gel	285
Philippine	Z	279
Gietersbergen	NBr	273
Boskoop	ZH	264
Krimpen a/d Lek	ZH	254
Berkel-Enschot	NBr	254
Herwijnen	Gel	253
Beekbergen	Gel	251
Oirschot	NBr	250
Gilze-Rijen	NBr	249
Rilland	Z	247
		•
		•
Hupsel	Gel	151
Anna Paulowna	NH	151
IJsselstein	L	150
Schagen	NH	148
Den Burg	NH	148
Denekamp	Ov	144
Vlieland-Vliehors	Frl	144
Steenwijksmoer	Dr	142
Harlingen	Frl	139
Tubbergen	Ov	136
Lichtenvoorde	Gel	132
Petten	NH	126

Tabel 9. Districtsgemiddelden

Waddeneilanden	159	+13
Fryslân-vasteland	174	+11
Groningen	178	+13
Drente	183	+7
Overijssel	176	-3
Veluwe	208	+14
Oost-Gelderland	179	-3
Betuwe	210	+32
Utrecht	205	+23
Flevoland + IJsselmeer	187	+23
Noord-Holland (excl. Texel)	190	+26
Zuid-Holland	211	+40
Zeeland	204	+42
Westelijk Noord-Brabant	227	+50
Oostelijk Noord-Brabant	201	+24
Limburg-laag	182	+9
Limburg-hoog	215	+21
Nederland	193	+21

Grote aftappingen waren er op 23 en 31 mei. Die laatste dag was goed voor vijf metingen van meer dan 60 mm, met Deelen als toppe: 75,1 mm. Sinds 1900 waren er maar acht bloei maanden met een hogere etmaalsom in ons land, voor het laatst in 2012 (Sint Anthonis 76 mm). Deelen kwam over de laatste meidecade op 129 mm, net achter het record van Rheeerveen twee jaar geleden (131).

De neerslagduur bedroeg in De Bilt 146 uren tegen 156 normaal. Dit cijfer varieerde van 117 uren in Arcen tot

166 in Maastricht. De Bilt telde 45 droge dagen (< 0,1 mm) tegen 49 normaal. Tubbergen (Ov) noteerde liefst 55 zulke dagen en Hulshorst (Gel) kwam niet verder dan 25. Het aantal dagen met ≥ 1 mm was het hoogst in Zoetermeer (42) en het laagst in Anjum (Frl) en Sevenum (L) met 26. De Bilt zat met 31 zulke dagen praktisch op normaal. Daar waren er 6 dagen met ≥ 10 mm tegen normaal 4. Epen (L) en Hoorn (NH) noteerden de meeste van zulke natte dagen: 9.

Luchtdruk

De gemiddelde luchtdruk varieerde van 1013,4 hPa in het noorden tot 1013,8 hPa in het zuidoosten van het land. De luchtdruk bleef in De Bilt 1,5 hPa onder de normale waarde van 1015,0. De hoogste luchtdruk werd gemeten op 13 maart in Hoorn (Terschelling) met 1038,5 hPa en op 28 maart werd op Vlieland de laagste waarde gemeten: 985,2 hPa. Lange perioden met zeer lage of hoge waarden kwamen niet voor.

Diversen

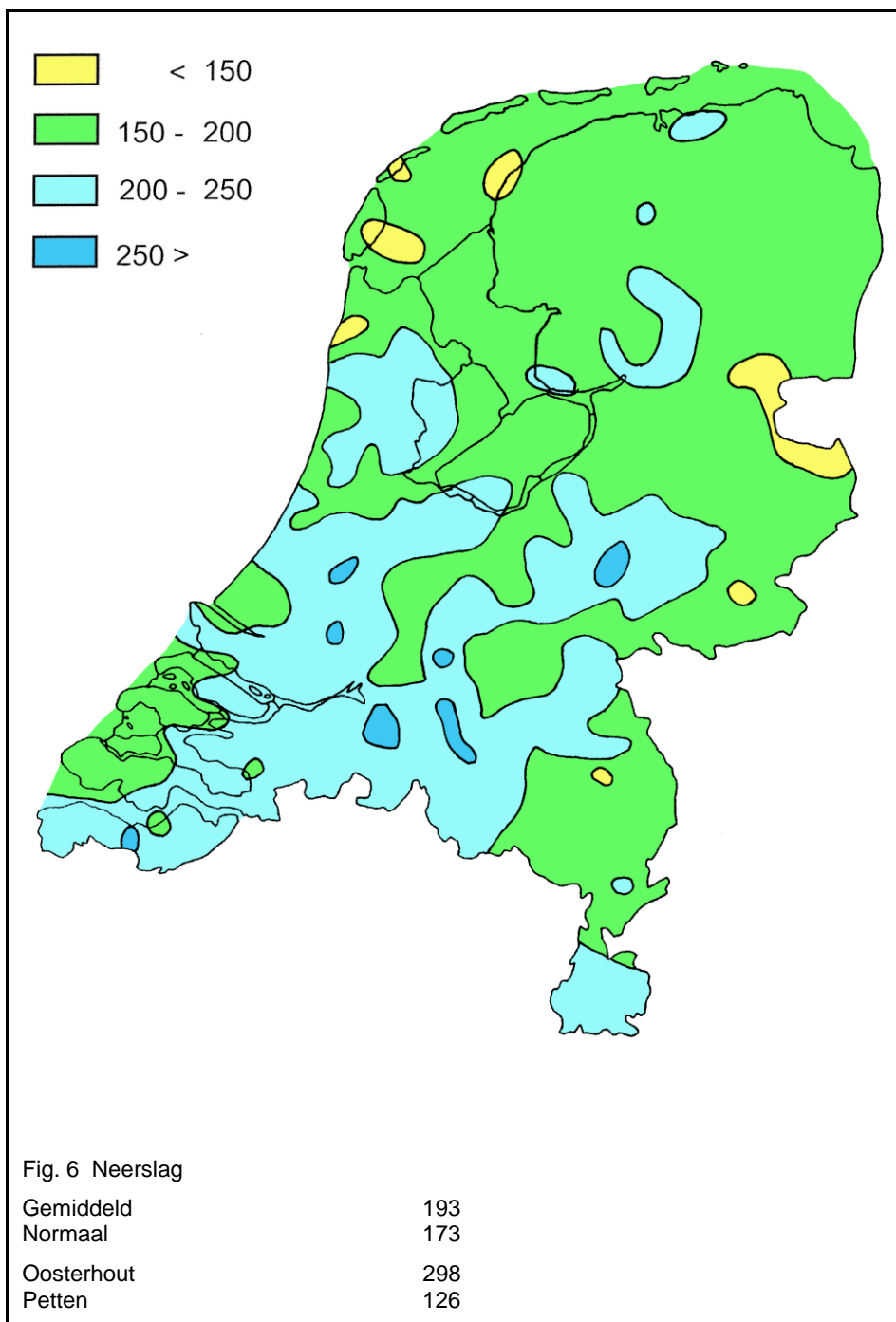
Het aantal ADS-dagen bleef in De Bilt met 13 iets achter bij de normale 16 en het weercijfer kwam landelijk gemiddeld uit op 6,4.

De gemiddelde relatieve vochtigheid in De Bilt lag met 76% dichtbij de normale 77. Op 7 mei werd in Eindhoven en Woensdrecht de laagste waarde gemeten van 21%, wat een dag later in Eindhoven werd herhaald.

Na de zachte winter lag de gemiddelde watertemperatuur bij Den Helder flink boven normaal in alle drie maanden. Het lentegemiddelde kwam op 10,0 °C uit tegen 8,5 normaal. Sinds 1900 is die waarde maar vier keer hoger geweest (11,2 in 2014). Het was al met al een tamelijk normale Nederlandse lente en dankzij de zon werd er niet veel geklaagd. Dat kan nooit lang duren. De juniregen maakte er een eind aan.

Bronnen

Klimaatarchief KY/HZ, MOW en MONV (KNMI), Weerspiegel en formulieren VVK.

Tabel 10. Neerslag

	maart	april	mei	lente	normaal
landgemiddelde	61	71	61	193	173
Afwijking	-6	+27	0	+21	
neerslagduur (De Bilt)	53	58	35	146	156
Afwijking	-14	+16	-12	-10	

Tabel 11. Neerslag (extremen)

	> maandsom	< maandsom	> etmaalsom (datum)
maart	103 Cadzand	35 Oss	22 (03) Krabbendijke
april	114 Eenrum	39 Petten	40 (13) Oldeholtpade
mei	143 Deelen	18 Schiermonnikoog	75 (31) Deelen

LENTE 2016	Temperatuur												max ≥ min < uren					Neerslag dagen					Aantal dagen met						Bedekking		Weercijfer					
	max	gem	min	> max	< max	> min	< min	20	25	0	18+	0-	Tot.	> etm	0.1	1	10	mi	ha	on	nv	sn	sd	> sn	gem	zl	zo	gem	≤ 4	≥ 8						
De Bilt	13.9	9.5	4.8	25.8	5	3.2	3	15.4	5	-5.4	3	14	5	15			184	18	5	47	31	6	18		7	27	7		6.2	6	2	6.3				
Joure	13.9	9.7	5.9	29.0	5	3.5	3	16.0	5	-3.0	3	17	8	9			161	20	5	49	29	2	2	11	5		6	0		3	6					
Laaksum	4*-A-24	12.5	9.3	6.1	24.6	5	3.6	3	15.4	5	-2.8	3	10	0	8	124	22	165	20	5	47	33	5	2	9	4	18	2	0		5.0					
Lemmer	3*-B-18	13.2	9.1	5.2	26.1	5	3.7	3	14.4	5	-4.6	3	14	3	12	167	45	187	23	5	52	37	3	9	11	3	24	6	0	0	4.9	7	9	5.7	24	19
Schettens	4*-A-18	12.7	8.8	5.0	25.5	5	3.6	3	14.9	5	-4.2	3	10	1	12	114	57	155	20	5	48	28	4	7	10	2	27	7	0		6	10				
Workum	2*-C-18	14.1		6.2	27.9	5	3.6	3	15.2	5	-2.3	3	14	7	9			157	19	5	46	28	4	5	10	3		7	0	1	4.5	6	8	6.0	17	
Delfzijl		13.1	8.4	4.9	25.7	5	5.9	3	12.7	5	-0.9	3	4	1	3	35	6	157	16	3	43	31	3	6	13	7		4	0		5.0		7.0			
Ten Post	3*-C-18	13.2		4.8	25.6	5	2.2	3	15.4	5	-3.9	3	13	2	14			157	20	5	54	30	3	12	10	4	25	3	0	0	5.1		6.1	20	21	
Winsum	5*-A-18	12.6	8.4	4.5	24.9	5	2.4	3	16.0	5	-5.3	3	12	0	15	132	74	200	26	5	52	35	3	12	14	4	34	8	0	0						
Assen-N	1*-E-18	14.2		5.5	27.4	5	4.0	3	16.0	5	-4.3	3	17	7	12			169	19	5	54	31	4	4	7	4		6	0		7	10				
IJsselmuiden	1*-E-24	14.3	9.9	5.8	28.0	5	3.4	3	15.4	5	-3.8	3	19	5	9	200	30	170	23	5	48	32	3	2	8	3		6	0		4.2					
Nijverdal	3*-C-24	14.4	9.3	4.3	28.3	5	3.4	3	15.2	5	-6.1	3	18	8	14	197	75	174	17	4	47	28	5	3	9	5	24	2								
Borculo	1*-C-24	14.4	9.7	5.0	27.7	5	3.6	3	15.5	5	-5.9	3	17	6	14	221	60	198	49	5	44	29	3	6	5	2	23	4	1	2½	4.9		6.5	8	22	
Eerbeek		14.0	9.1	3.8	27.7	5	2.8	3	15.5	5	-6.9	3	14	5	22	176	109	242	74	5	49	33	6	6	12	4	43	4	0							
't Harde	2*-C-18	14.8	9.5	5.0	28.2	5	4.0	3	15.3	5	-5.4	3	17	6	15	217	93	167	22	5	45	35	2	1	6	3	24	4	0		5.0		6.0	22	14	
Woudenberg	3*-C-24	14.4	9.8	5.2	26.8	5	3.3	3	16.0	5	-4.6	3	16	5	13	214	59	170	23	5	46	31	2	8	14	3	27	6	0		5.1		5.9	28	22	
Zaandam	1*-F-18	14.5	10.3	6.8	28.6	5	4.8	3	17.2	5	-1.8	3	14	6	3			190	18	5	48	35	4	3	11	8	16	9	2	2	4.5					
Honselersdijk		13.9	10.3	7.0	27.6	5	5.8	3	17.0	5	-1.5	3	14	5	2	193	11	194	18	5	50	35	5	1	13	4	11	5	1	2	4.6					
Nieuwerkerk ad IJssel	1*-E 18	14.6	10.2	6.6	27.5	5	5.5	3	16.1	5	-2.6	3	17	5	6	189	21	230	24	5	46	35	5	0	12	5	10	2	1	2						
Berkel-Enschot	2*-C-18	15.0		5.1	28.6		5.6		16.2		-4.5		21	8	16			254	52		40	30	7	2	7	1		2	0	0						
Fijnaart	2*-A-24	14.9	10.5	6.3	29.2	5	7.0	3	16.0	5	-0.9	3	18	6	3	193	4	215	28	5	54	33	5	2	8	3	8	2	0		5.7					
Overloon		14.5	9.7	4.8	27.2	5	2.4	3	15.3	5	-5.2	3	20	7	17	245	100	184	72	5	45	36	2	3	4	3	32	5		4.6		6.6				
Prinsbeek		14.7	9.8	5.9	28.7	5	5.1	3	15.9	5	-3.4	3	20	7	7	194	37	230	32	5	48	34	6	2	6	5		5	0		4.9		7.0	10	45	
Montfort		15.5	9.6	5.3	29.6	5	3.8	3	14.9	5	-3.0	5	23	9	14	214	72	192	31	5	51	32	5	3	8	4		7	0							